

FOTO: illustrasjonsfoto: A. Inden/zefa/Corbis/Scanpix

Barnelov til mors beste

Den moderne fraskilte pappaen er rettsløs i Norge i dag, så lenge han ikke har en grei eks.

Kronikk

Fredrik Steen

Publisert: 14.jul. 2009 08:40 Oppdatert: 14.jul. 2009 10:22

Andre regler. **Norske kvinner står på barrikadene for likestilling, så lenge det ikke handler om å dele på sine rettigheter som mødre.** De kjemper for lik lønn for likt arbeid, de kvoteres inn i både styrer og lederstillinger, og de skal heller ikke diskrimineres i forhold til ansettelser ved graviditet. Dette skulle bare mangle i en velfungerende rettsstat, og i et land som mener å være et foregangsland når det gjelder menneskerettigheter. Men når vi pirker bort den urgamle forestillingen om det ubrytelige båndet mellom mor og barn, er det andre regler som gjelder.

Barns rettigheter

Barneloven skal og må handle om barns rettigheter, ikke om foreldrenes bitre kamp etter et samlivsbrudd. Barneloven sier at dersom barnets foreldre ikke var gifte, går omsorgsretten med dertil påfølgende hovedvekt av samvær automatisk til mor. Mor kan riktignok – etter eget ønske og gjerne i samråd med far – gi fra seg både halvparten av omsorgen og samværet, men en dommer i retten vil sjelden trosse mors ønsker om det motsatte skulle være tilfelle.

Med lovens hjelp er mors vilje høyt hevet over barnets behov og rettigheter, og her er roten til mye vondt mellom foreldre som av ulike grunner har valgt å ikke leve sammen lenger.

Selve kimen

Frem til i dag har ikke loven gitt åpning for en lik fordeling av samværet og omsorgen, og i praksis er det nesten alltid barnets mor som vinner frem med sine synspunkter, dersom konfliktnivået er av en viss størrelse. Retten tar faktisk stort hensyn til selve konfliktnivået, som i seg selv blir brukt som et tungtveiende argument for at mors meninger skal vinne frem. Jeg vil hevde at dette er selve kimen til det høye konfliktnivået i svært mange barnefordelingssaker. Rettspraksisen er et stort paradoks, og **det er langt ifra gitt at konfliktnivået mellom uenige foreldre blir mindre bare fordi mors preferanser om samvær blir mest tilgodesett. Jeg påstår at det heller er snakk om tvert imot.**

For barnet spiller det ingen rolle om samværet er fordelt 80/20 eller 60/40 så lenge mamma og pappa ikke er venner. Og er de skikkelig dårlige venner, ender pappa som regel opp med et minimumssamvær, selv i de sakene der alle praktiske forhold ligger til rette for en delt ordning.

28/72 i mors favør

Det nye lovforslaget åpner for en minimal økning i minimumssamværet, som i utgangspunktet betyr samvær annenhver helg fra fredag til søndag, og én ettermiddag i uken. Nå foreslås det at det ukentlige ettermiddagssamværet gjøres om til én ekstra overnatting i stedet. Totalt sett dreier dette seg om åtte overnattinger hos far og tyve overnattinger hos mor over en periode på fire uker. I rene tall betyr dette en prosentfordeling på 28/72 i mors favør.

Barnet skal altså fortsatt tilbringe langt mer enn dobbelt så mye tid hos sin mor som hos sin far. Dette er kimen til den virkelig store og vedvarende konflikten mellom skilte foreldre som ikke greier å bli enige. I tillegg har mor alt å vinne på å opprettholde konfliktnivået for å rettferdiggjøre den skjevfordelingen som allerede har funnet sted. Med lovens hjelp tviholder norske mødre på holdninger som tilhører en annen tid. Og far maser og maser om mer samvær, noe som fra mors side gjerne tolkes som bensin på bålet i allerede svært tilspissede konflikter. Det er et selvdrivende maskineri, dette – og har svært lite med barns rettigheter etter et samlivsbrudd å gjøre.

Ikke noe han skulle ha sagt

Det nye forslaget til barnelov åpner riktignok for en ørliten mulighet for idømmelse av delt bosted, dersom det blant annet kan føre til et lavere konfliktnivå mellom foreldrene. Jeg kan umulig se at denne muligheten vil komme barnet til gode, med slike hypermarginale premisser. En etablert konflikt mellom skilte foreldre har det med å holde seg levende så lenge foreldrene er det, og i alle fall til barnet selv begynner å stille kritiske spørsmål. Og hvor gammelt må egentlig barnet være før pappa kan fortelle at han ikke har noe han skulle ha sagt?

Hva stresser barnet mest? Bruddstykker av noe som kunne ha blitt til hverdagsopplevelser, eller at mamma og pappa ikke er venner – noe de ikke er uansett? Fraskilte menn blir ofte dømt til å til stadighet ta igjen det tapte, og vil med det nye lovforslaget fremdeles være nødt til å komprimere samværet til en buljongterning av opplevelser, oppdragelse og svært få hverdagsopplevelser.

Fullstendig rettsløs

Hvis han i tillegg ikke har delt omsorgsrett, kan han lett bli en skral staffasje i sitt eget barns liv. Den moderne fraskilte pappaen er faktisk fullstendig rettsløs i Norge i dag, så lenge han ikke har en eks som makter å skille mellom egne behov og barnets rettigheter og behov. Og det snakkes sjelden eller aldri høyt om konsekvensene der mødre gjør det de kan for å begrense samværet med pappa til et minimum.

Nå er det riktignok en del fedre her til lands som løper fra ansvaret sitt etter både ønskede og uønskede graviditeter, men nå må ikke disse fedrene lenger få lov til å være premissleverandører for praktiseringen av barneloven. Det er fremdeles mange av oss fedre som ønsker å være den pappaen barna fortjener, men som er prisgitt utdaterte holdninger, og et lovverk som kjemper for mødrene, ikke for barna. Det interessante er jo at svært få fedre går rettens vei for å kreve selve hovedomsorgen, med mindre det er omsorgssvikt med i bildet. Som regel ønsker ikke fedrene annet enn at barna skal få tilbringe like mye tid hos begge foreldrene, mens mødrene i retten mener at en tidsbegrenset far er mer enn nok.

Mamma for alltid

Praktiseringen av en ny barnelov burde åpne for en langt mer nyansert tilnærming til hver enkelt sak, ikke minst for at retten mye enklere burde kunne dømme likt samvær og lik omsorg dersom de praktiske forholdene ligger til rette – til tross for at mor skulle være uenig. Mange skilte foreldre bor i samme nabolag og skolekrets, men likevel er det mor som vinner. Mor vet fortsatt best hva barnet trenger når det gjelder samvær med far. Pappaer er utskiftbare, mens mamma er mamma for alltid.

Slik det nye forslaget til barnelov foreligger, er det et musesteg i forhold til fungerende lov og praksis. Loven vil fremdeles sørge for at samværet handler om foreldrenes kamp, og ikke barnets rettigheter, og regjeringen med barne- og likestillingsminister Anniken Huitfeldt i spissen, har dermed ingen grunn til å være fornøyd med det nye forslaget. Loven vil fortsatt fungere slik den alltid har gjort – som et vern for kvinner som har havnet i ulykka.

Flere bilder

Artikkelforfatteren: I tillegg til å være far er Fredrik Steen artist, skuespiller, tekstforfatter, og tidligere journalist i NRK Radio. FOTO: Privat

Mest lest meninger

Salg av sex er sjeldent luksus

Luksusprostituert Hege Grostad (27) hadde fått mye mer respekt av meg om hun hadde latt argumentene tale for seg.